

Examinaziun da la qualitat da la legislaziun en il chantun Grischun

■ (cc) Cumpareglià cun il rest da la Svizra ha il chantun Grischun ina pratica moderada en quai che riguarda il relaschar e midar leschas ed ordinaziuns. El ha relativamain paucas regulaziuns, ed er areguard l'activitad regulatorica è el sut la media dals chantuns svizzers. Quai è resultà d'in studi scientific ch'è vegnì fatg per incumbensa dal chantun davart la legislaziun en il chantun Grischun. La regenza ha prendì enconuschientscha cun satisfacziun da quests resultats.

Motiv e finamiras dal studi

La critica envers il svilup da la legislaziun è fitg derasada e vegn accumpagnada da chavazzins sco «lavina da leschas» u «spessom legislativ». Il spezial da l'entira critica è ch'ella sa basa cunzunt sin cas singuls e sin experientschas singulas. Datas vastas e fundadas, che permettian indicaziuns fidadas davart il svilup da la legislaziun, mancavan fin oz. Quai valeva er per il chantun Grischun. Ad ina gruppia interdisciplinara d'experts sut la direziun da Felix Uhlmann, manader dal center per scienza legislativa a l'Universitad da Turitg, ha il chantun surdà l'incumbensa da far ina retschertga empirica davart la substanza dal dretg dal chantun Grischun e da far ina cumparegliaziun interchantunala. Las datas registradas permettian da far indicaziuns davart il dumber da regulaziuns (volumen) e davart l'activitad regulatorica (dinamica) da la legislaziun, ordinà tenor stgalims legislativs (constituiziun, leschas, ordinaziuns) ed en cumparegliaziun cun tut ils auters chantuns. La retschertga cun caracter da pionier permetta d'analisar en regard quantitativ la situaziun per il Grischun.

Il chantun Grischun ha ina pratica moderada concernent producir adina novas leschas.

KEYSTONE

Naginas indicaziuns na furnescha il studi davart la qualitat da la legislaziun.

Resultats dal studi

La retschertga mussa ch'il chantun Grischun ha ina pratica relativamain moderada en quai che riguarda las regulaziuns. Quai vala tant areguard il dumber da regulaziuns sco er areguard l'activitad regulatorica. Il Grischun tutga tar ils chantuns cun il pli pitschen dumber da regulaziuns en Svizra. Ils champs principals da l'activitad regulatorica chantunala pertutgan il dretg da scola, il dretg da sanadad e l'organisaziun statala. In factur d'influenza impurtant è en quest connex il dretg federal che sforza il chantun da relaschar legislaziuns

executivas. Plinavant poi vegnir ditg che l'activitad regulatorica è s'augmentada ils ultims onns levamain sur la media. Quai dastgass esser ina consequenza da la revisiun totala da la constituiziun chantunala ch'è entrada en vigur il 1. da schaner 2004. En pli constatescha il studi che la quota da l'activitad regulatorica da la legislativa sa reducescha tendenzialmain a favur da l'executiva. La quota da la legislativa è dentant anc adina relativamain auta. Sco facit general dals experts mussa l'analisa quantitativa che las regulaziuns èn tut en tut moderadas e che la relaziun tranter la legislativa e l'executiva è en general intacta. La regenza ha prendì enconuschientscha cun satisfacziun dals resultats

positivs dal studi per il Grischun. Quels laschan supponer ch'i n'existia almain nagin basegn general da deregulaziun tar il chantun. La regenza vesa quai sco conferma da cuntinuar en moda consequenta cun il curs vertent da «tegnair mesira» tar la legislaziun, saja quai en il champ da regulaziun autonom sco er en l'execuziun dal dretg federal. Cuntinuà duai er vegnir cun ils sforzs spezial dal chantun en il sector da la legislaziun, sco per exempel las proceduras entaifer l'administraziun per garantir la qualitat, la scolaziun da collavuraturas e da collavuratur da l'administraziun chantunala en dumondas legislativas u l'elavuraziun da meds auxiliars electronics e stampads.

Top chors vol. 8: Chor viril Surses

■ (rtr) Radiotelevisiun Svizra Rumantscha RTR preschenta il nov ed ultim disc compact en la retscha Top chors. El è deditgà al Chor viril Surses. Sut la direziun da Luzius Hassler interpretescha il chor chants lituanas d'Antonín Dvořák, ovras da Gion Antoni Derungs e chanzuns sursettras tenor poesias da pader Alexander Lozza. Il Top chors vol. 8 vegn preschentà ils 13-10-2015 a las 19.00 en l'emissiun «Noss chors» dal Radio Rumantsch.

Quest disc compact mussa in tagl representativ da la lavur dals davos 15 onns dal dirigent Luzius Hassler cun il Chor viril Surses. En l'emprima part sa

deditgescha il chor al ciclus d'Antonín Dvořák «Tschintg chanzuns popularas lituanas per chor viril». Il conchantedur Mario Jegher ha procurà per ina translaziun rumantscha fitg precisa. Dal matg flurs cun maioran sur la chanzun dramatica da la matta dal pestgader che ha pers ses frar en las undas da la mar, da la charina persa che vegn tschertgada di e notg enfin tar il pasler ardi e la tschuetta buglian las tschintg chanzuns d'amur da bleras midadas, da surpraisas ritmicas e d'in colurit acustic mirveglius. Da questa musica romantica inamuronta cun in bellezza tun, da la dramatica tentusa e cundida cun bler umor, duessan las audi-

turas ed ils auditurs vegnir plementads en furma multifara.

En il segund bloc sa deditgescha il Chor viril Surses ad ovras da Gion Antoni Derungs. En sia onur ha il chor preparà las duas ovras sacralas, meditative ed impressiunantas per chor viril e saxofon «O salutaris hostia» ed «Ave, maris stella». Questas duas ovras vegnan accumpagnadas da Franco Mettler al saxofon. Ultra da quai pon ins tadlar tschintg chanzuns per chor viril che vegnan dadas fitg darar e che na savessan betg esser adattadas meglier a la chanzun en sia espressivitat musicala. En la davosa part interpretescha il Chor viril Surses chan-

zuns enconuschentas, tuttas cun plects da pader Alexander Lozza. Cun lur profunditad, lur bellezza tonala e lur tipics sentiments rumantschs-romantics èn adattadas, dasper las chanzuns dad Ernst Broechein «Return» e «La baselgia viglia da Lantsch», en spezial er las cumposiziuns da Hans Ludwig Heinrichs «L'oraziun d'ena pelegrina» e «L'orma tgi reiva tar Dia» perfetgamain al chor ed a la stretga patria.

Pretsch da vendita: 19.50 francs + spediziun
Infurmaziuns: www.rtr.ch/butia
Il disc compact Top chors vol. 8 è il davos da questa retscha. L'entira seria dal Top chors vol. 1-8 pon ins retrair tar RTR.

NOVITADS WWW.RTR.CH

Bacterias tar poulet sa derasan

En Svizra cuntengnan dus terzs da la charn giaglina bacterias ch'èn resistentas cunter antibiotica. Quai mussan las novas cifras da l'Uffizi federal per la segirezza alimentara. Tar poulet da l'exteriur han las bacterias multi-resistentas perfin pudì vegnir cumprovadas tar passa 80% da la charn. L'uffizi federal recumonda perquai als consumers da duvrar en cuschina aissas da tagliar e cuntels nets e da stgadar avunda la charn avant che mangiar quella.

La sanadad svizra sa meglierescha

Las Svizras ed ils Svizzers sa sentan tenor in studi pli sauns ch'anc avant in onn. Passa in quart dals dumandads inditgescha l'atgna sanadad sco fitg buna, quai mussa il barometer dals ospitals svizzers. Las dimoras a l'ospital èn sa reducidas da 15 sin 11% ed ils ospitals e las clinicas svizras survegnan danovamain in bun attestat. Bunamain 60% dals Svizzers e da las Svizras teman però che la qualitat dals ospitals sa pegiureschia en vista al squitsch dals pretschs creschent.

Premi per Carla Del Ponte

La giurista svizra Carla Del Ponte vegn undrada cun il premi per la dignitad umana da la fundaziun Tertianum e da la Banca chantunala turitga. Sco quai che la fundaziun Tertianum scriva vegnia ella onurada per ses engaschament per il dretg e la giustia e per ses cumbat per la reconuschientscha da la dignitad umana. Del Ponte è stada procuratura publica dal chantun Tessin ed ha lavurà intensivamain cun il derschader talian Giovanni Falcone cunter la mafia taliana. Carla Del Ponte è tranter auter stada procuratura publica federala e pli tard schefaccusadra da la curt penala per crim da guerra en l'anteriura Jugoslavia e per il genocid en Ruanda.

Cassas dovran 10 dis per restituir ils custs

Las cassas da malsaus en Svizra dovran en media 10 dis per restituir als assicurads ils quints pajajds. A questa conclusiun vegn l'Uffizi federal per la sanadad. Quest temp variescha però tut tenor cassa da malsaus dad in fin 34 dis. Las assicuranzas èn obligadas d'examinar schelain las prestaziuns dastgan vegnir pajadas enavos en il rom da la cassa da malsaus obligatorica. Perquai po la restituziun sequent durar pli ditg.